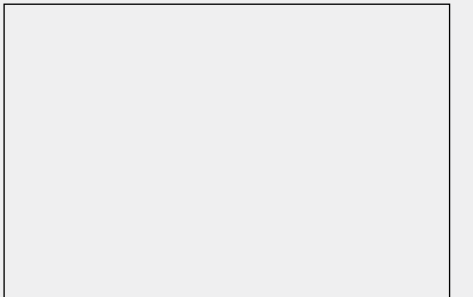

خبر

شهلا ریاحی در گذشت

بخش فرهنگی – شهلا ریاحی بازیگر و اولین کارگردان زن سینمای ایران در ۹۳ سالگی از دنیا رفت. سید عباس عظیمی مدیرعامل موسسه هنرمندان پیشکسوت، خبر درگذشت این هنرمند را تایید کرده است.

شهلا ریاحی در سال های اخیر به دلیل بیماری و کهولت سن از دنیای بازیگری فاصله گرفته بود. او سینمای حرفه‌ای را سال ۱۳۳۰ با بازی در فیلم «خواب‌های طلایی» به کارگردانی معزودیان فکری تجربه کرد. ریاحی سال ۱۳۳۵ فیلم «مرجان» را کارگردانی کرد و به این ترتیب عنوان اولین زن کارگردان سینمای ایران را به خود اختصاص داد.

از آثار ماندگار این هنرمند می‌توان دلشدگان، گلنار، مرگ پلنگ، چشم عقاب، فرار از جهنم، تحفه هند، رویای نیمه‌شب تابستان و بچه‌های طلاق را نام برد.

پیکر شهلا ریاحی بازیگر سینما، تئاتر و تلویزیون یکشنبه ۱۵ دی در قطعه هنرمندان بهشت زهرا (س) به خاک سپرده خواهد شد. به نقل از روابط عمومی موسسه هنرمندان پیشکسوت، مراسم تشییع زنده‌یاد شهلا ریاحی پیشکسوت سینما، تئاتر و تلویزیون یکشنبه ۱۵ دی ساعت ۱۰ صبح از تالار وحدت به سمت قطعه هنرمندان بهشت زهرا (س) برگزار می‌شود.

همچنین مراسم ترحیم آن مرحومه در پنجشنبه ۱۹ دی ساعت ۱۸ لغایت ۱۹:۳۰ در مسجد جامع شهرک غرب برگزار می‌شود. بخشی از صحبت‌های این هنرمند با ایسنا که تاکنون منتشر نشده است را می‌خوانید:

– شرایط بازیگران زن در پیش از انقلاب و بعد از آن بسیار فرق دارد، فیلم‌های پیش انقلاب اصلا فیلم‌های خانوادہ‌پسند نبود و بیشتر به مساله غیراخلاقی توجه داشت، در صورتی که زنان سینمای امروز در فیلم‌هایی ایفا نقش می‌کنند که جایز بسیاری در ایران و خارج از کشور کسب می‌کند. در گذشته کسی تئاتر را به عنوان هنر نمی‌پذیرفت و تحمل‌های هنرمندان شرایط را به امروز رسانده است که سینما به عنوان یک هنر مطرح است و جوانان به راحتی می‌توانند هنرمند شدن خود را با خانواده‌هایشان در میان بگذارند.

– من ۳۵ سال داشتم که نوه‌دار شدم و از آن به بعد دیگر در سینما نقش مادر را بازی کردم و تمام نقش‌هایی را که بازی کردم، دوست دارم. هیچ حسرتی در تئاتر و سینما ندارم و تنها دوست داشتم نقش یک نابینا را بازی کنم.

– همیشه یکی از دلمشغولی هایم سرودن شعر بوده است. یکی از این اشعار که آن را دوست دارم «تلفن» است که برای نوه‌هایم سرودام: «نویسم نامه‌ای بهر شماها، ندانم از چه گویم از کجاها، ببوسم رویتان این سوی دنیا، شده دیدارتان مانند رؤیا… تلفن می‌رود در موج پس زنگ، دل شوریده‌ام با من کند جنگ، خدایا خواب هستند یا که بیدار، نتسستند یا که هستند بر سر کار، سپس گوید صدایی گرم و شیرین، الو جانم تویی ای یار دیرین، عزیزم قلب و روحم ای پرپسا، امید جسم و جان رامین زیبا، برم لذت ز آهنگ صداتان، وجودم پر از آن حال و هواتان، صداتان جان دهد بر من عزیزان، شوم خوب، خوش، سرمست و میزان، خدا امرزد آن مخترع را، که خوشحالی دهد این مستمع را.»
«گراهام بل» تو چون دلها کنی شاد، از این رو غرق رحمت روح تو باد.»
– تنها با دانشگاه رفتن کسی هنرپیشه نمی‌شود، بلکه وجود حس هنرپیشگی در موفقیت افراد سهم مهمی خواهد داشت.

.....

درخشش‌های تازه فیلم اسکاری اصغر فرهادی

بخش فرهنگی – منتقدان «لس آنجلس تایمز» ۱۰ فیلم برتر جهان در دهه گذشته را انتخاب کردند. «جدایی نادر از سیمین» یکی از ۱۰ فیلم این فهرست است. منتقدان «لس آنجلس تایمز» در توصیف فیلم برنده اسکار اصغر فرهادی نوشته‌اند: «فیلمی که اصغر فرهادی در سال ۲۰۱۱ ساخت، داستانی است درگیرکننده درباره خانواده و اجتماعی که به مرور از هم جدا می‌شوند و گره‌ای که به شکلی ویرانگر، در بطن یک درام داستانی و کارآگاهی، گشوده می‌شود: به پیچیدگی و تعلیق فیلم‌های هیچکاک، به همدلی‌برانگیزی و چند لایه بودن فیلم‌های ژان رنوار (کارگردان فرانسوی)، همراه با هوش و زیرکیמושکافانه ای که مختص فرهادی است و در همه فیلم هایش دیده می‌شود.» این روزها نام فیلم «جدایی» در خیلی از فهرست‌های برترین فیلم‌های دهه از فهرست مجله «رولینگ استون»، «پندی‌وایر»، «پلی‌لیست» بگیر، تا «بی‌بی‌سی»، «اینسایدر» و «راجر ایبرت» دیده می‌شود. فیلم «گذشته» اصغر فرهادی هم در میان ۴۰ فیلم منتخب دهه اخیر مایک لاسال (منتقد آمریکایی نشریه سان فرانسیسکو کرونیکل)، قرار گرفته است.

.....

فیلم پیمان معادی سومین اثر پربیننده نتفلیکس شد

بخش فرهنگی – فیلم «۶ زیرزمینی» با بازی پیمان معادی یکی از پر بازدیدترین فیلم‌های عرضه شده در نتفلیکس بود. این فیلم جایگاهی بالاتر از «پرلندی» را به خود اختصاص داده است. به گزارش خبرآنلاین، پربیننده‌ترین محصولات نتفلیکس در سال ۲۰۱۹ معرفی شدند. در فهرست منتشر شده فیلم سینمایی کمدی جنایی «راز جنایت» با بازی آدام سندلر و جنیفر آنیستون جایگاه نخست را در اختیار دارد. در این میان فصل سوم سریال «چیزهای عجیب‌تر» دومین محصول پربیننده غول استریم ویدئو در دنیای سرگرمی لقب گرفته است. پس از این دو نوبت به فیلم «۶ زیرزمینی» می‌رسد که با بازی رایان رینولدز و پیمان معادی سومین محصول پربیننده نتفلیکس در سال ۲۰۱۹ شد. امسال نتفلیکس برای ارائه آمار پربیننده‌ترین محصولاتش شیوه ارزیابی متفاوتی داشت، و معیار را تماشا۳۰ دقیقه نخست هر فیلم یا سریالی در ۲۸ روز نخست انتشار قرار داد. شگفت اینکه فیلم «پرلندی» به کارگردانی مارتین اسکورسیزی در این فهرست جایگاه پنجم را به خود اختصاص داده است.

{فرهنگ و هنر }

رشت چگونه رشت شد

به مناسبت ۱۲ دی ماه روز رشت

که قبل از سال ۱۳۲۰ شروع به کار نمود و بعدها با نام کوروش و سپس انقلاب فعالیت کردو نهایتا در دهه هشتاد شمسی تعطیل گردید و اکنون به خرابه ای متروکه تبدیل شده است.

در دهه ۲۰ شمسی خانم سوریا کاجار(ثریا قاجار) ستاره درخشان گروه هنرمندان اذربایجان شوروی وارد رشت شده و در سالن جنب شهرداری که قبلا بنامهای سینما جهان نما و سینما هما و در اخر سینما شرق ، شناخته میشد ،به نمایش فیلم پرداخت.خانم کاجار بیشتر فیلمهای تبلیغاتی شوروی را نمایش میداد ومورد استقبال توده ای های رشت قرارمیکرفت. سینما شرق ،در برف سنگین سال ۱۳۲۸ (پيله برف) فرو ریخت و شهرداری مکان ان را به مخابرات فروخت و داستان این سینما پایان گرفت وخدمات ان به سالهای بعدی نرسید.

سینما سعدی سال ۱۳۳۵ در خیابان امام خمینی فعلی و سینما خیام ،سال ۱۳۳۶ با نامهای بعدی دیانا و قصرزرین در خیابان لاهیجان روبروی کوچه مهدیه و سینما اسیا در ابتدای خیابان شاه سابق با نام بعدی میرزا کوچک بین سالهای ۱۳۳۵ تا ۱۳۴۰ ،کار خود را شروع کردند و با نمایش فیلمهای هندی مثل سنگام و یا فیلم فارسی گنج قارون با هنرمندی فردین و ظهوری و همایون ، استقبال تاریخی مردم رشت و روستاهای اطراف، را شاهد بودند.مردمان ان روزگار بارها به دیدن این فیلمها رفته و با قهرمانان ان میگریستند و شاد می شدند. سینمامولن رژ در سال ۱۳۴۲ در کوچه گارژاتی بی تی (ابتدای خیابان سعدی) با نمایش فیلم خاطره انگیز فراربزرگ با بازی استیو مک کوئین و جیمز گارنر و چارلز برونسون کار خودرا شروع کرد.

درمحل قبلی تماشاخانه گیلان ، سینما نیاگارا (آبشار) در دهه ۱۳۴۰ با نمایش فیلم خاطره انگیز، دسته سیسیلی ها با بازی آلن دلون و ژان گابن ، رونق سینما را دو چندان نمود.

سینمای بعدی درنوروز سال ۱۳۴۵ با نام سینما رادیو سیتی در سبزه میدان رشت برای حال و هوای روشنفکران افتتاح شد.این سینما یک سر و گردن از سینماهای دیگر بالاتر بود و فیلمهای با کیفیت بیشتری را نمایش می داد.بهترین فیلمهای وسترن مثل «خوب ،بد،زشت» سرجیولیونه با بازی کلینت ایستوود ولی وان کلیف یا فیلم «ریو براوو» کارهوارد هاکس با بازی جان وین و دین مارتین در همان سالها مخاطبان زیادی را جلب نمود.

نامهای بعدی این سینما ، شهر طلایی و نهایتا ۲۲ بهمن شد و هم اکنون نیزدر ساختمانی کهنه و مستعمل فعال است.

آخرین سینمای رشت در خیابان امام خمینی نزدیک دهنه میدان بزرگ ، بنام سینما سالار درسال ۱۳۵۰ افتتاح شد .

ازاولین فیلمهایی که با شکوه تمام در این سینما درهمان سال اول فعالیت به نمایش درآمد ، فیلم بن هور، اثر ماندگارویلیام وایلر با هنرنمایی درخشان چارلتون هیستون بود. متاسفانه در کمتر از ده سال ، در سال ۱۳۵۹ سینما سالار تعطیل شده و به پاساژی با همین نام تبدیل گردید.

در دهه ۱۳۴۰ خورشیدی رونق سینما انقدر زیاد بود که عموما برای خرید بلیط سینما ، صف های طولانی تشکیل میشد و بسیاری از جوانان با جمع آوری قطعات تک فریم پوزیتو فیلمهای ۳۶ میلی متری در آلبوم های خانگی، کلکسیونرمیشدند و خاطرات خود را ماندگار میکردند.نمایش این فریمها که درقاب مخصوص مقوایی جا میگرفت وبا دستگاههای اسلاید استاندارد یا خود ساخته در اتاق تاریک خانه ها نمایش داده میشد،نیز حال و هوای خود را داشت.

رادیو ایران

رادیو نفتی

رادیو لامپی

پنجم اردیبهشت ماه سال ۱۳۱۹ فرستنده رادیو ایران با حضور محمد

پنجشنبه ۱۲ دی ۱۳۹۸

(قسمت دهم)

رضا پهلوی ولیعهد بیست و یکساله ایران افتتاح شد.به علت ظرفیت کم برق درشهرها امکان برق رسانی انچنانی ممکن نبود و مردم از نعمت برق برخوردار نبودند. از سویی دیگر قیمت دستگاههای گیرنده رادیوهای نفتی با برند آندریای امریکایی ویا رادیو های لامپی گروندیک آلمانی، خیلی گران و تقریبا معادل قیمت خرید یک باب خانه در آن دوران بود و ازعده هرکسی بر نمی آمد.به همین علت ،شهرداری رشت برای خرید یکدستگاه رادیو ازپایتخت، بیست و پنج هزار ریال ،هزینه کرده و با نصب بلندگو در میدان شهرداری، همشهریان را در جریان برنامه های رادیو قرارمیداد. اولین سری رادیوهای وارد شده به کشوربا نفت کار میکرد.برای روشن کردن رادیو ابتدا می بایست ،شعله فیتیله را روشن میکردند تا با گرم شدن فلزمخصوص وایجاد اختلاف پتانسیل الکتریکی،ولتاژ برق مورد نیاز تولید میشد تا رادیو روشن شود.سپس رادیوهای لامپی که جدیدتر بودند،بصورت جعبه های با چوب گردوی روکش شده،بسیار زیبا، وارد بازار شدند .با روشن کردن این رادیوها باید دقایقی منتظر میماندید تا لامب رادیو گرم شود و تدریجا صدای ان بیرون بیاید.بدین ترتیب ، صدای رادیو ایران با این گیرنده ها به گوش شنوندگان درهر قسمتی ازشهرو روستاها میرسید.

رادیوهای لامپی، بتدریج در همه خانه ها حضور پیدا کرد.صدای ادیب خوانساری اولین آوازی بود که از رادیو ایران پخش شد و سپس با پخش برنامه گلها ،صدای بنان خوانندگان زن، به گوش مردم رسید وعلاقمندان زیادی پیدا کرد. برنامه نمایش رادیویی قصه شب با پیش درآمد ابتدای قطعه کاپریچیو اسپانیول ریمسکی کورساکف ،شبهای مردم را با نمایش های پلیسی جانی دالرویا انواع نمایش های عاشقانه و اجتماعی ،غیر قابل تکراری کرد. پخش انواع موسیقی ایرانی و خارجی وکم کم صدای خوانندگان محلی با صدای عاشورپوربا ترانه،«ساز و نقاره جوما بازار…» وآن آهنگ والس بیاد ماندنی اش، صدای بانو شمس همسر حبیب الله بدیعی با آهنگ شاد ،«بهارای،بهارای،عزیز وقت قرارای ……» و جغرفودی با ترانه خاطره انگیز و معروف «ای قدیمی رشتی …من ته ری سلام دارم ،من ته ری کلام دارم ،براران رشتی ای خاخوران رشتی ……» که نام محلات قدیمی رشت در این اثر، ماندگار شد و سپس ناصر مسعودی با آهنگ شاد «بنفشه گول بیرون بومو، بیاد باور تی عهده ………»، فراموش ناشدنی است ودل هر گیلانی را با دوباره شنیدنش می لرزاند .این ترانه ها، خاطرات ماندگاری را ازافراسوی اذهان بازماندگان حدود ۱۲۱ هزار نفر ازجمعیت آن روزهای رشت که در شعاع شش کیلومتری مرکز شهر در سال ۱۳۱۹ ،زندگی میکردند ،بیرون میکشد.آنگاه ،لبخندی و آه و افسوسى از گذر روزگار بدون بازگشت چشمانشان را پر از اشک میکند. کهنسالان مانده از آن سالها با شنیدن گوشه ای از آواهای قدیمی رادیو رشت، با دریغانه های بسیاری ،شور و حال جوانی را به خاطر می آورند و ادامه ترانه ها را زمزمه میکنند.

پرورشگاه مژدهی

کاظم مژدهی نماینده مردم انزلی در مجلس شورای ملی و همسرش که از متمکنین منطقه بودند با تهیه چند خانه ، اراضی را در کوی بادی الله رشت در اختیار شهرداری قرارداده تا پرورشگاه کودکان یتیم در رشت را در سال ۱۳۱۷ ایجاد نمودند. ساختمان مجلل و ابرومند پرورشگاه پنجاه هزار تومان ، حدود ۲۵ درصد بودجه سالانه شهرداری در آن سال هزینه برداشت. اداره این یتیم خانه از سال ۱۳۲۷ از دست شهرداری خارج شده وسپس بصورت هیات امنایی اداره شد. بعدها در حیاط این پرورشگاه ساختمان نوسازی را برای مدرسه ابتدایی به نام مژدهی ساختند. دانش آموزان این مدرسه ترکیبی از دانش آموزان یتیمی بودند که با زندگی در آن شبانه روزی ، با لباس فرم یکدست وارد کلاس ها شده و به آنان داخلی می گفتند و دانش آموزان خارجی که از بیرون شبانه روزی می آمدند و لباسهای آنان جور واجور بود. ساختمان دبستان مژدهی در سال ۱۳۴۹ دچار آتش سوزی مهیبی شد و دانش آموزان خارجی از جمله نگارنده این سطور را به مدارس دیگر مثل دبستان فاریابی منتقل نمودند.

گورستان تازه آباد

دفن مردگان ازسالهای طولانی درحیاط مساجد وتکایای داخل شهر رشت باعث بروز انواع مشکلات پزشکی و بیماری های مختلف شده بود. تخریب گورستان مرکزی اطراف حرم امامزاده سید ابوجعفر(میدان شهرداری کنونی) نیزمیزد برعلت شده بود. نزدیکی چاههای آب به گورستانها و آلودگی آب شرب مردم و از سویی حمله حیوانات به جنازه های دفن شده نگرانی های زیادی را ایجاد می کرد که می بایست در مورد آن فکری شود. بافراخوان شهرداری از متمکنین و تجار و خیرین ،روز ۱۱ فروردین ماه سال ۱۳۱۸ در سالن شهرداری مجلسی برگزار شده و آقای دادور، معاون فرماندار در مورد ضرورت ایجاد گورستان و تشویق خیرین برای مشارکت در این امر خدایپسندانه سخنرانی کرد.

سپس دکتر آذرنوش شهردار رشت در مورد نیاز به دوازده هکتار زمین و هزینه محصور کردن و آماده سازی زمین گورستان توضیحاتی را ارائه نمود . پس از آن تبادل نظر و مذاکره بین حاضرین صورت گرفت و اعاناتی را تعهد نمودند. آقایان بهالددین املشی و زین العابدین اخوان و حسن محسن زاده و محمد رضا آصف و زین العابدین داداش زاده برای جمع آوری اعانات و نظارت برهزینه ها تعیین شدند. دراین هنگام آقایان رحمت سمیعی نماینده مجلس شورای اسلامی و آقای اسماعیل رحمت سمیعی دوازده هکتار از زمین های خود را در روستای کردمحله برای ساختمان قبرستان عمومی اهدا کردند . و بدین ترتیب گورستان تازه آباد رشت از شهریور ماه سال ۱۳۱۸ محل جدید دفن مردگان رشت شد.این گورستان تا سال نگارش این نوشته ،علیرغم ایجاد آرامستان دیگری در ابتدای جاده تهران (دولت آباد) همچنان برای دفن اموات، درحال خدمت به مردم است.

*پژوهشگر اجتماعی